

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobkyň: a) J. Ch.,
b) nezletilá A. Ch.
zastoupena zákonnou zástupkyní ad a)
obě zastoupeny Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.
se sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 7. 2019, č. j. OAM-1004/ZA-ZA11-ZA10-2018, ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 7. 2019, č. j. OAM-1004/ZA-ZA11-ZA10-2018, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Shora označeným rozhodnutím žalovaného nebyla žalobkyním udělena mezinárodní ochrana dle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů („zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby

2. Uvedené rozhodnutí napadla žalobkyně a) jménem svým a své nezletilé dcery - žalobkyně b) [dále bude uváděno jen „žalobkyně“] v celém rozsahu včas podanou žalobou a domáhala se jeho zrušení pro nezákonnost.
3. Žalobkyně se domnívá, že v předcházejícím řízení o udělení mezinárodní ochrany byla zkrácena na svých právech. Uvedla, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podala z obav z uvěznění a ze zbavení rodičovských práv ke své dceři, k čemuž by v Ruské federaci (dále také jen „Rusko“) mohlo dojít v souvislosti s tím, že zamlčovala informace o svém švagrovi A. B., který je v Rusku členem zakázané opoziční strany Progres spojené s významným opozičním představitelem A. N.
4. Žalobkyně namítá, že žalovaný při posuzování její žádosti o mezinárodní ochranu zcela opomněl zohlednit politický kontext jejího případu. V rámci řízení upozorňovala na to, že její případ úzce souvisí s případem jejího švagra A. B. (dále také jen „švagr“), kterého v Rusku hledaly státní orgány v souvislosti s jeho opoziční činností a kterému byl v ČR udělen politický azyl (rozhodnutí v jeho věci ze dne 29. 5. 2019, o udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu, přiložila ke své žalobě). Žalobkyně přitom před státními orgány Ruské federace kryla jeho útěk, předstírala jeho přítomnost v práci, podepisovala za něj dokumenty apod. Z toho důvodu byla několikrát kontaktována policejní vyšetřovatelkou, které však odmítla poskytnout jakékoli informace o svém švagrovi.
5. Uvedená vyšetřovatelka jí pak vyhrožovala zbavením rodičovských práv k její dceři, přičemž stejná událost postihla právě jejího švagra a jeho manželku (sestru žalobkyně), v jehož případě ruské státní orgány skutečně přistoupily k vydání rozhodnutí o zbavení rodičovské odpovědnosti. Tato událost následně významně přispěla k tomu, že jim byl v ČR udělen azyl (žalobkyně ocitovala příslušnou pasáž z rozhodnutí ve věci A. B.). Uvedla, že na rozdíl od svého švagra nebyla členkou opoziční strany Progres a před svým odjezdem z vlasti nečelila žádným konkrétním problémům, které by bylo možno označit za jednání představující pronásledování ve smyslu § 4 odst. 2 zákona o azylu nebo čl. 9 kvalifikační směrnice, to však dle jejího názoru neznamená, že by nemohla mít odůvodněný strach z pronásledování. Upozornila na judikaturu Nejvyššího správního soudu v tom smyslu, že v případě mezinárodní ochrany se jedná o rozhodování prospektivní, kdy neexistence minulého pronásledování automaticky nevylučuje možnost budoucího pronásledování jednotlivce (odkázala na jeho rozsudek ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Azs 162/2018-47). Tím, že odmítala spolupracovat s vyšetřovatelkou a odmítala ji poskytnout informace o svém švagrovi, mohla vyšetřovatelka dovodit, že i žalobkyně zastává protivládní politické názory (stejně jako její švagr) a z toho důvodu jí mohla připisovat politické přesvědčení, které žalobkyně ve skutečnosti neměla. Dále dle jejího názoru nelze odhlédnout ani od toho, že poté, co se o ni začala policie zajímat, opustila své zaměstnání a následně vycestovala ze země. To

rovněž mohlo přispět k tomu, že státní moc jí bude spojovat s jejím švagrem a prisuzovat jí opoziční politický názor. Z judikatury přitom vyplývá, že i politický názor připisovaný žadateli státní mocí, je azylově relevantní skutečností. To, že k odebrání rodičovských práv k její nezletilé dceři (případně k jinému jejímu postihu) zatím ze strany státních orgánů nedošlo, nemůže být dle jejího názoru rozhodující skutečností pro závěr o nedůvodnosti její žádosti o mezinárodní ochranu. O tom, že její obavy v tomto směru nejsou jenom její domněnky či spekulace (jak uvádí žalovaný), ale mohou být opodstatněné, svědčí i zprávy o zemi jejího původu. Poukázala na to, že policejní vyšetřovatelka jí sdělila, že má k dispozici fotografii, na které se žalobkyně společně se svojí dcerou účastní mítinku, přičemž žalobkyně sama v rámci pohovoru potvrdila, že se jednoho mítinku v minulosti skutečně s dcerou zúčastnila.

6. Důvodnosti obav žalobkyně dle jejího názoru nasvědčuje i skutečnost, že po jejím vycestování z vlasti ji v místě bydliště hledali pracovníci sociální péče. Žalovaný si však neobstaral dostatek relevantních informací o zemi jejího původu, aby mohl řádně zhodnotit odůvodněnost jejích obav z pronásledování či nebezpečí vážné újmy.
7. Další žalobní námitka směřuje vůči způsobu, jakým žalovaný posoudil možnost využití vnitřní ochrany. Žalobkyně upozornila na to, že se neobává pronásledování ze strany soukromých osob, ale ze strany státních orgánů. V odůvodnění napadeného rozhodnutí chybí skutkové závěry v tom směru, zda by se právům žalobkyně v jejím konkrétním případě vůbec mohlo dostat efektivní ochrany ze strany příslušných státních orgánů. Namítá, s ohledem na obecně známé informace o snaze ruského režimu potlačovat politické oponenty, že možnost, že by se jí dostalo efektivní ochrany, je spíše iluzorní. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu uvedla, že povinnost nejdříve využít prostředky ochrany státu původu nemusí být nutně vždy splněna, aby se žadatel mohl ucházet o možnost udělení mezinárodní ochrany. Žalobkyně má za to, že žalovaný vyhodnotil otázku dostupnosti vnitřní ochrany pouze formálně a zcela nedostatečně. Poukázala na to, že Zpráva EASO, kterou žalovaný použil jako jeden z podkladů pro rozhodnutí, upozorňuje na rozšířenou korupci v řadách policie. V této Zprávě se uvádí, že Vyšetřovací komise, na kterou žalovaný v rozhodnutí odkazuje jako na orgán, na který se mohla žalobkyně v zemi původu obrátit, čelí kritice za svou účast ve zpolitizovaných procesech proti členům politické opozice nebo občanské společnosti. S ohledem na politický kontext jejího případu nelze očekávat, že by se jejím právům mohlo dostat ochrany v případě, že by se v Rusku před svým odjezdem s žádostí o pomoc na ruské státní orgány obrátila. Opačný závěr, ke kterému dospěl žalovaný, je dle žalobkyně nesprávný a vychází z nedostatečné a tendenční práce žalovaného s informacemi o zemi jejího původu.
8. Za nepřezkoumatelné považuje žalobkyně odůvodnění napadeného rozhodnutí i ohledně závěru o možnosti využití vnitřního přesídlení. Ve vztahu k doplňkové ochraně poukázala na judikaturou Nejvyššího správního soudu (viz jeho rozsudek ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74) vymezená čtyři kritéria, která měl vzít správní orgán rozhodující o udělení mezinárodní ochrany v potaz: „(1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv“, přičemž pro učinění závěru, že je možné vnitřní ochranu využít, musí být všechna tato kritéria naplněna kumulativně. Žalovaný uvedené posouzení

neprovedl. K učiněnému závěru žalovaného, že mohla využít možnosti vnitřního přesídlení, neboť její problémy byly limitovány pouze na místo jejího bydliště (Krasnojarsk) žalobkyně připomněla pravidlo vyplývající z kvalifikační směrnice, podle kterého platí vyvratitelná domněnka, že je-li původcem pronásledování nebo vážné újmy stát nebo stání subjekt, není účinná ochrana žadateli dostupná. To přitom platí i ve vztahu k vnitřnímu přesídlení. Žalobkyně se obává pronásledování ze strany státu a učiněný závěr žalovaného, že by se tomuto pronásledování mohla vyhnout přestěhováním na jiné místo ve vlasti, je dle jejího názoru absurdní.

9. Navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost žaloby, odkázal na obsah správního spisu, zejména na vlastní výpovědi žalobkyně a na odůvodnění napadeného rozhodnutí, na jehož správnosti setrval. Shrnl podstatné závěry odůvodnění tohoto rozhodnutí s tím, že jasně a srozumitelně vyhodnotil, proč v případě žalobkyně neshledal naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejich forem. Uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti o mezinárodní ochranu žalobkyně (a její nezletilé dcery) jsou obavy z jejího uvěznění ve vlasti kvůli zatajování informací o jejím švagrovi a ze zbavení rodičovské odpovědnosti vůči její dceři.
11. Správní orgán stejně jako v odůvodnění napadeného rozhodnutí poukázal na to, že žalobkyně v průběhu správního orgánu výslovně uvedla, že nemá žádné politické přesvědčení a nikdy nebyla ve své vlasti politicky aktivní. S dcerou se zúčastnila jednoho mítinku kvůli nedostavěnému bytu její sestry, jiných mítinků se nikdy neúčastnila a nikdy nebyla jiným způsobem jakkoli veřejně aktivní. V průběhu správního řízení sice uvedla, že kvůli účasti na uvedeném mítinku byla později upozorněna na možnost zbavení rodičovské odpovědnosti, nebylo však vůči ní již nikterak zakročeno, nebylo proti ní vedeno žádné trestní nebo správní řízení v souvislosti s odnětím rodičovských práv. Žalovaný je přesvědčen, že v odůvodnění napadeného rozhodnutí svůj závěr o tom, proč v případě okolností předestřených žalobkyní nelze hovořit o pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu [ani v případě vyjádřených obav z uvěznění ve vlasti kvůli zatajování informací, ani v případě obav ze zbavení rodičovských práv k dceři, které považuje za neopodstatněné, založené pouze na subjektivních domněnkách žalobkyně ad a) a jejích spekulací], náležitě a dostatečně odůvodnil na stranách 7 až 13 rozhodnutí.
12. Žalovaný je přesvědčen, že obsah samotného odůvodnění napadeného rozhodnutí dává odpověď na v žalobě vznesené námitky. Stručně shrnul, že z výpovědi žalobkyně vyplývá, že pohnutkou pro jednání uváděné vyšetřovatelky byla snaha o získání informací o švagrovi žalobkyně a že pokud bylo proti jejímu švagrovi zahájeno trestní řízení a vyhlášeno pátrání po jeho osobě, je dle názoru správního orgánu zcela logickým vyústěním, že se jej vyšetřovatelka v rámci své pracovní činnosti snažila nalézt v jeho zaměstnání a zjistit informace o jeho osobě. Nadto, jak správní orgán podrobně odůvodnil, žalobkyně nebyla vystavena žádnému jednání takové intenzity, aby je bylo možné označit za pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 4 zákona o azylu, a ze kterého by bylo možno dovodit, že žalobkyně se stala terčem adresného zájmu státních orgánů své vlasti či jiných skupin, které by byly ve své činnosti státními orgány podporovány. Poukázal na to, že žalobkyně opustila svoji vlast zcela legálně, tj. s vědomím tamních státních orgánů (přičemž auta bez poznávacích značek se před jejich domem měla objevovat již v červenci 2018), během vycestování pak nečelila žádným problémům K tvrzeným výhrůžkám ze strany vyšetřovatelky žalovaný setrval na svém názoru, že žalobkyně v souvislosti s uváděnými potížemi ve vlasti nevyužila všech dostupných prostředků na ochranu své osoby, a že měla tyto výhrůžky řešit za pomoci k tomu kompetentních ruských státních orgánů, což neučinila, aniž by jí v tom dle názoru žalovaného cokoli objektivně bránilo. Opětovně poukázal i na to, že žalobkyně tvrzeným potížím čelila pouze v Krasnojarsku, kde žila a pracovala (nečelila žádným potížím ve vesnici Matveyevka, kde pobývala od 1. 10. 2018 do odjezdu z vlasti).

13. Žalovaný má za to, že žaloba není sto zpochybnit správnost a zákonnost napadeného rozhodnutí. Žalobkyně citovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu žalovaný považuje za všeobecně platnou, avšak ne zcela přílehavou na azylový příběh žalobkyně v jeho komplexu, konkrétně tvrzení a judikaturu, že by jí ruské státní orgány mohly přičítat politické přesvědčení a protivládní politické názory, přestože je ve skutečnosti nemá. Zdůraznil, že žalobkyně se na rozdíl od svého švagra sama nikdy a nijak neangažovala, s politickou činností svého švagra není nijak spojena. Dokonce ani nedokázala konkrétně sdělit, jakým způsobem se měl její švagr ve vlasti politicky angažovat.
14. Závěrem odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž podrobně rozebral a zhodnotil veškerá tvrzení žalobkyně ve správním řízení, nejen ta, která žalobkyně nyní opakuje v žalobě. Navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl.

IV. Replika žalobkyně, důkazní návrhy

15. Žalobkyně úvodem navrhla, aby v řízení před krajským soudem byl proveden důkaz výslechem její sestry (A. B., nar. ...) a jejího švagra (A. B., nar. ...).
16. Dále uvedla, že vyjádření žalovaného se nese v duchu obecného nesouhlasu s jejími žalobními námitkami, stručného shrnutí rozhodnutí a obecné obhajoby jeho správnosti, zákonnosti a přezkoumatelnosti.
17. Setrvala na obsahu podané žaloby. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu uvedla, že účast na ojedinělé demonstraci udělení azylu rozhodně nebrání (viz rozsudky ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81; ze dne 27. 3. 2014, č. j. 7 Azs 35/2014-29 a ze dne 31. 7. 2014, č. j. 5 Azs 20/2014-44).
18. K možnostem využití vnitrostátní ochrany a vnitřního přesídlení poukázala na zprávu EASO, kterou žalovaný sám zahrnul do spisového materiálu a z níž jednoznačně vyplývá, že možnost domoci se nápravy před špatným zacházením ze strany úředních osob v zemi jejího původu, je iluzorní. V žalobě podrobně s odkazem na judikaturu vyjádřila obavu, že jí státní orgány Ruské federace budou přičítat politický názor, který je podle nich závadný, neboť ho veřejně projevovali její rodinní příslušníci (sestra se švagrem, ale i její matka G. M., o jejíž žalobě proti neudělení mezinárodní ochrany je zdejší soudem vedeno řízení pod sp. zn. 30 Az 19/2019).
19. Žalobkyně má dále za to, že pronásledovaná rodina splňuje definici sociální skupiny ve smyslu zákona o azylu (citovala čl. 10 odst. 1 písm. d) Směrnice Rady 2004/83/ES, tzv. kvalifikační směrnice a dále z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 Azs 3/2012-45).
20. Dále zdůraznila, že se žalovaný zcela nedostatečně vypořádal s jejím vyjádřením k podkladům rozhodnutí ze dne 30. 5. 2019. Způsob, jakým odmítl její důkazní návrhy, svědčí o jeho rezignaci na zjišťování skutkového stavu v souladu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). V citovaném vyjádření totiž namítala, že ve spise založené zprávy se nezabývají zneužíváním odnětí rodičovských práv v zemi původu a podmínkami ústavní péče, přičemž právě strach z odnětí rodičovských práv, které by vyústilo umístěním její dcery do ústavu, byl jedním z hlavních důvodů její azylové žádosti. Obdobná výtka se týká i odmítnutí jejího důkazního návrhu spisem jejího švagra A. B. Žalobkyně namítá, že

z její výpovědi je zřejmé, že případ jejího švagra je s její žádostí úzce spojen, neboť své pronásledování odvozuje právě od toho, že před policejní vyšetřovatelkou kryla nepřítomnost svého švagra v práci, odmítala o něm poskytovat informace, načež jí bylo ze strany této vyšetřovatelky vyhrožováno uvězněním a odebráním rodičovských práv. Neprovedením uvedeného důkazu žalovaný porušil i ustanovení § 2 odst. 4 správního řádu, neboť nezohlednil veškeré individuální okolnosti daného případu. Žalobkyně ve zbytku odkázala na text podané žaloby a setrvala na důvodnosti žalobních námitek, přičemž má za to, že vyjádření žalovaného tyto námitky v žádném případě nevyvrací.

21. Dalším podáním žalobkyně předložila k důkazu rozsudek Centrálního okresního soudu města Krasnojarsk ze dne 28. 10. 2019 (ověřenou kopii v ruském jazyce), kterým byla zbavena rodičovských práv ke své dceři. Upozornila na to, že v rozsudku je zmíněna její účast na nepovolené demonstraci.

V. Jednání soudu

22. Krajský soud věc projednal při jednání za přítomnosti tlumočnice jazyka ruského.
23. Pověřený zástupce žalobkyně odkázal na písemné podání žaloby a repliky žalobkyně, shrnul azylový příběh žalobkyně a zdůraznil podstatné body podané žaloby. Upozornil na skutečnost, že sestře žalobkyně a jejímu manželovi (manželům B.) byl v ČR udělen azyl. V průběhu svého správního řízení žalobkyně na tuto skutečnost poukazovala, žalovaný však odmítl provést důkaz jejich spisem. Citovaná rozhodnutí o udělení azylu těmto jejím rodinným příslušníkům žalobkyně doložila k žalobě (*poznámka soudu: doloženo bylo pouze rozhodnutí ve věci švagra žalobkyně*). Dále upozornil na skutečnost, že před zdejším soudem probíhalo řízení ve věci rodičů žalobkyně, a to pod sp. zn. 30 Az 18/2019 (manželé M.), krajský soud rozsudkem ze dne 14. 7. 2020 zrušil obě rozhodnutí ministerstva vnitra o neudělení mezinárodní ochrany s tím, že trpí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů, neboť nebyl náležitě zjištěn skutkový stav věci, byla nedostatečně posouzena možnost domáhat se vnitrostátní ochrany, jakož i možnost vnitřního přesídlení. Žalobkyně má za to, že stejnými vadami trpí i rozhodnutí v její věci, jak také uvedla ve své žalobě. Žalobkyně v průběhu správního řízení vyjádřila obavy ze svého uvěznění a dále z toho, že bude zbavena rodičovských práv ke své nezletilé dceři. Tato její obava se naplnila. Zdejšímu soudu doložila ověřenou kopii rozsudku Krasnojarského soudu ze dne 28. 10. 2019, kterým byla zbavena rodičovských práv ke své dceři. V této souvislosti zástupce žalobkyně poukázal na článek 46 odst. 3 procedurální směrnice s tím, že tuto novou skutečnost by měl soud vzít v úvahu při svém rozhodování. Za novou skutečnost dále označil to, že žalobkyně v dětství procházela opožděným vývojem, chodila do speciální třídy v rámci základní školy (sdělila mu to sestra žalobkyně paní A. B.), což mohlo mít vliv na podrobnosti ve výpovědích žalobkyně.
24. Pověřená pracovnice žalovaného odkázala na napadené rozhodnutí a na písemné vyjádření k žalobě. K námitce nedostatku podkladů, které by měly dokládat, jakým způsobem dochází v Ruské federaci k odebírání dětí, uvedla, že pokud takové zprávy existují, měla je žalobkyně doložit již v průběhu správního řízení sama z vlastní iniciativy. Uvedla, že nelze dokázat to, co není.
25. Pověřený zástupce žalobkyně namítl, že pokud by žalobkyně měla sama doložit zprávy o zemi původu, bylo by to v rozporu s rozložením důkazního břemene

v azylových věcech, které je vymezeno ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu v tom smyslu, že žadatel o mezinárodní ochranu je povinen toliko věrohodně tvrdit existenci azylových důvodů, zprávy o zemi původu shromažďuje zásadně žalovaný. To je ostatně i obsahem § 23 písm. c) zákona o azylu. K výtce, že nelze prokázat, co neexistuje, namítl, že žalovaný si tím protiče s rozhodnutím, které vydal ve věci pana A. B. Poté citoval ze strany 8 rozhodnutí ve věci A. B. ze dne 29. 5. 2019 (č.l. 34 soudního spisu), v němž žalovaný shrnul důvody udělení azylu dle § 12 písm. a) zákona o azylu jmenovanému, tj. pro pronásledování za uplatňování politických práv a svobod (s odůvodněním, že jmenovaný se kvůli své politické angažovanosti pro politickou stranu Progres stal terčem zájmu ruských státních orgánů, které ve snaze zamezit jeho dalším aktivitám nakonec rozhodly o zbavení rodičovské odpovědnosti k jeho nezletilé dceři - citován byl příslušný rozsudek města Krasnojarsk z července 2018).

26. Soud k důkazu konstatoval výše citované rozhodnutí žalovaného o udělení azylu švagrovi žalobkyně A. B.
27. Dále provedl důkaz ověřenou kopií rozsudku Krasnojarského soudu ze dne 28. 10. 2019 (v ruském jazyce, na č.l. 61-64 soudního spisu), kterým byla žalobkyně zbavena rodičovských práv ke své nezletilé dceři [žalobkyni b)] a jeho písemným překladem soudem ustanovenou tlumočnicí (č.l. 78-79). V citovaném rozsudku se uvádí, že „[o]rgán péče a opatrovnictví centrálního krasnojarského okresu podal v zájmu nezletilé žalobkyně b) žalobu na zbavení rodičovských práv žalobkyně a), a uložení povinnosti platit výživné ve výši 10 390 rublů měsíčně. Podle informací odboru ministerstva vnitra Ruské federace pro Krasnojarský kraj se žalobkyně a) se svou nezletilou dcerou dne 25. 7. 2017 zúčastnila nepovoleného shromáždění. Byla upozorněna na odpovědnost za zneužití rodičovské zodpovědnosti, konkrétně za zapojení nezletilé do činnosti v extremistických organizacích nebo organizacích zakázaných na území Ruské federace. Podle informací odboru ministerstva vnitra Ruské federace je žalobkyně a) obviněna z trestné činnosti, což se může následně negativně projevit na výchově dítěte. Práva a zájmy dítěte byly porušeny tím, že žalobkyně a) se vyhýbá plnění svých povinností zajistit vzdělávání žalobkyně b), protože dítě ukrývá a neposkytuje mu možnost vzdělávat se...žalobkyně a) byla náležitě informována o místě a čase projednání věci, ale k soudu se nedostavila. Soud považuje za možné věc projednat v její nepřítomnosti....Žalobkyně a) se dlouhodobě nezdržuje v místě, kde je přihlášena k pobytu. Byla upozorněna na odpovědnost za vyhýbání se plnění rodičovských povinností nebo z jejich zneužívání. Soud proto považuje za nutné zbavit žalobkyni a) rodičovských práv, protože se dlouhodobě vyhýbá jejich plnění a zneužívá je.“
28. K důkazu byl dále konstatován žalobkyní předložený článek v ruském jazyce ze dne 14. 8. 2019, který pojednává o tom, že Krasnojarský kraj je na druhém místě v rámci Ruské federace, pokud jde o odebrání rodičovských práv.
29. K dotazu soudu pověřený zástupce žalobkyň uvedl, že netrvá na provedení důkazu výsledkem sestry žalobkyně (A. B.), ani na výsledku jejího manžela A. B. Žádné další návrhy na doplnění dokazování vzneseny nebyly.
30. Zástupci účastníků poté učinili závěrečné návrhy v souladu se svými písemnými podáními, náklady řízení nežádali.

VI. Skutkové a právní závěry krajského soudu

31. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Při posuzování věci měl na zřeteli i čl. 46 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), který zakotvuje povinnost členských států zajistit pro žadatele o mezinárodní ochranu účinný opravný prostředek. Dle odst. 3 uvedeného ustanovení lze za účinný opravný prostředek považovat pouze takový prostředek, který zabezpečuje „úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU“. S ohledem na proměškání transpoziční lhůty ze strany českého zákonodárce se citované ustanovení vyznačuje (pro řízení zahájená na základě žádostí o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015) vertikálním přímým účinkem a je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému v době jeho rozhodování známy. Řízení o udělení mezinárodní ochrany představuje výjimku k zásadě, že v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu přezkoumává soud zákonnost napadeného rozhodnutí podle skutkového i právního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (ex tunc). Z výše uvedeného (i s ohledem na judikaturu evropských soudů a českých správních soudů) vyplývá, že povinností soudů v těchto řízeních posuzovat skutkový i právní stav věci ke dni vydání rozhodnutí soudu (ex nunc).

A. Skutkový stav věci

32. V přezkumném řízení soud vycházel z obsahu předloženého správního spisu, z něhož vyplývá, že dne 24. 11. 2018 žalobkyně jménem svým a své nezletilé dcery podala žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Krajský soud konstatuje, že výpověď žalobkyně učiněná v průběhu celého správního řízení je zachycena vcelku podrobně na stranách 1-4 napadeného rozhodnutí. Azylový příběh je opětovně předestřen v žalobě, žalovaný jej zrekapituloval ve vyjádření k žalobě, proto soud nepovažuje za nutné jej v úplnosti opisovat (ostatně účastníkům je dobře znám) a omezí se na jeho shrnutí.

33. Žalobkyně uvedla, že nemá žádné politické přesvědčení, ve vlasti nikdy nebyla politicky aktivní. Je rozvedená (rozená M.), naposledy bydlela ve městě Krasnojarsk. Žila s dcerou společně s rodiči v jejich domě, kde dále bydleli její sestra s manželem a dětmi (manželé B.) a její bratr. Z vlasti společně s dcerou vycestovala dne 20. 11. 2018 letecky do Prahy na základě českého víza. Za důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedla obavu z uvěznění kvůli zatajování informací týkajících se jejich příbuzných (především jejího švagra A. B., který byl v Rusku členem zakázané opoziční strany Progres) a ze zbavení rodičovských práv ke své dceři. Ve vlasti jí opakovaně navštívila vyšetřovatelka, která se na jejího švagra vyptávala a později jí i vyhrožovala, že v případě, že odmítne informace o něm poskytnout, zajistí, aby byla zbavena rodičovské odpovědnosti. Týden před odjezdem z vlasti jí přišlo předvolání na policii na den 19. 11. 2018 (jako svědek), neví v jaké věci (uvedené předvolání předložila správnímu orgánu k důkazu).

34. Žalobkyně ozřejmila, že pracovala ve školce jako ostraha za svého švagra, který s rodinou (její sestrou a dvěma dětmi) v červnu 2018 odjel z vlasti. Asi za měsíc na to se

na jejího švagra přišli vyptávat domů (mluvila s nimi matka žalobkyně). Poblíž domu se začala objevovat různá auta bez značek, ptali se sousedů. V září 2018 za ní přišla do práce vyšetřovatelka (celkem dvakrát) a začala se vyptávat na jejího švagra A. B. Řekla jí, že je po něm vyhlášeno pátrání, a že je zbaven rodičovských práv ke své dceři. Žalobkyně odpovídala, že o něm nic neví. Při druhé návštěvě dotyčná vyšetřovatelka žalobkyni řekla, že zatajuje informace, kvůli čemuž může být uvězněna a že může být zbavena rodičovské odpovědnosti, protože mají video, kde jsou žalobkyně, její dcera a celá rodina na mítinku (žalobkyně k dotazu správního orgánu uvedla, že na uvedeném mítinku „loni v létě“ byla i s dcerou, matkou, sestrou, jejím manželem a jejich dětmi, jednalo se o mítink kvůli nedostavěnému bytu její sestry, stavba byla zmrazena). Za týden za ní vyšetřovatelka přišla domů, žalobkyně jí neotevřela. Poté přestala vycházet z domu, nechodila ani do práce. Od října 2018 žila s dcerou ve vesnici X, kam je odvezli její rodiče, protože o ně měli strach. Poté popsala vyřízení víza a vycestování z vlasti do ČR, které proběhlo bez problémů.

35. Při posouzení předmětné žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalovaný konkrétně vycházel z výpovědi žalobkyně, jí doložených materiálů a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Ruské federaci. Konkrétně vycházel ze Zprávy Freedom House – Svoboda ve světě 2019 - Rusko, ze dne 4. 2. 2019, z Výroční zprávy Human Rights Watch 2019 – Rusko, ze dne 17. 1. 2019, z Informace polského Úřadu pro záležitosti cizinců, Zprávy ze zjišťovací mise do Ruské federace, 4. - 18. 5. 2014 z června 2014 a z Informace Evropského azylového podpůrného úřadu (EASO) – Zpráva EASO o zemi původu - Ruská federace, Státní aktéři ochrany – 2.1. Ministerstvo vnitra (MVD) a policie, z března 2017. Uvedené informace jsou součástí spisového materiálu.
36. V souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu byla dne 29. 5. 2019 dána žalobkyni možnost se s výše uvedenými informacemi seznámit, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání. Této možnosti využila s tím, že jí stačí sdělení podstatného obsahu zpráv. Nenavrhla doplnění podkladů. K novým skutečnostem uvedla, že její rodiče přicestovali do ČR. Matka jí sdělila, že jí v dubnu 2019 dva týdny po sobě navštívili zaměstnanci městského úřadu (odboru předškolní přípravy) a ptali se jí na dceru a vnučku (obě žalobkyně). Při druhé návštěvě byli přítomni i pracovníci odboru sociální péče s tím, že pokud žalobkyni nenajdou, vyhlásí po ní pátrání a zbaví jí rodičovských práv. Od bratra (zůstal v Rusku) se dozvěděla, že „minulý týden“ přišlo poštou na její jméno oznámení, že je v pátrání a že byla předvolána k soudu ve věci zbavení rodičovských práv. Dne 30. 5. 2019 bylo žalovanému doručeno písemné vyjádření žalobkyně, v němž odkázala na věc svého švagra A. B., který žádá v ČR o mezinárodní ochranu z politických důvodů s tím, že jejich věci spolu úzce souvisejí, neboť předstírala jeho přítomnost v práci a podepisovala za něj dokumenty apod. Navrhla provedení důkazu spisem jejího švagra pro propojenost obou případů. Uvedla, že ve vlasti probíhá řízení o zbavení jejich rodičovských práv k dceři a obává se, že v případě návratu jí dcera bude odejmuta a umístěna do ústavní péče. Uvedený způsob je pak častým nástrojem zastrasování a perzekuce politických oponentů. Navrhla správnímu orgánu, aby si obstaral dostatečné a aktuální informace o zemi původu zabývající se uvedeným problémem a úrovní ústavní péče o odebrané děti.

B. Právní úprava a právní závěry

37. Z ustanovení § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14 zákona o azylu, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda-li cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.
38. Podle § 12 zákona o azylu v platném znění se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
39. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu se „*pronásledováním rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.*“ Původcem pronásledování nebo vážné újmy se podle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu rozumí „*státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem (...) nebo soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát (...) nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.*“ Podle ustanovení § 2 odst. 7 stejného zákona „*pronásledováním nebo vážnou újmu není, pokud se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy vztahuje pouze na část území státu, jehož státní občanství má (...) a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá odůvodněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu.*“
40. Řízení o mezinárodní ochraně je specifické tím, že je často zapotřebí rozhodovat za situace důkazní nouze (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007 - 64; ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89, a ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63), a že jde o prospektivní rozhodování (tj. posuzuje se riziko pronásledování či vážné újmy do budoucna). Těmto specifickým řízení odpovídá i standard a rozložení důkazního břemene, jež jsou vychýleny ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Pokud jde o břemeno tvrzení v řízení o mezinárodní ochraně, to stíhá primárně žadatele. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, konstatoval: „*Je nesporné, že pokud by stěžovatel ani nenamítal skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo že by potenciálně mohlo dojít, k zásahu do jeho lidských práv ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak není třeba se situací v jeho zemi původu do detailu zabývat V případě, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany však uvádí skutečnosti podřaditelné pod taxativní výčet důvodů pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak je třeba žadatelem uváděné skutečnosti konfrontovat se zjištěními týkajícími se politického prostředí v zemi původu žadatele.*“

41. S ohledem na výše citovaný článek 46 odst. 3 procedurální směrnice je povinností krajského soudu přihlížet v řízení i k případným novým skutečnostem, ačkoliv nemohly být žalovanému v době jeho rozhodování známy. Z uvedeného důvodu proto musel krajský soud vzít v potaz i důkazy, které žalobkyně přiložila ke své žalobě [rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2019, č. j. OAM-495/ZA-ZA11-ZA10-2018, kterým žalovaný udělil panu A. B. (švagrovi žalobkyně) azyl podle § 12 písm. a) zákona o azylu; žalovaný odmítl provést důkaz připojením spisu švagra žalobkyně s odůvodněním, že neobsahuje žádné údaje, týkající se žalobkyně], a důkazy a skutečnosti, k nimž došlo po vydání napadeného rozhodnutí, mohou-li mít zásadní význam pro posouzení předmětné věci, tj. v řízení před soudem předložený rozsudek Krasnojarského soudu ze dne 28. 10. 2019, kterým byla žalobkyně zbavena rodičovských práv ke své dceři.
42. Soud dospěl k závěru, že **žaloba je důvodná**.
43. Na tomto místě krajský soud konstatuje, že je mu z jeho úřední činnosti známo, že rozsudkem ze dne 14. 7. 2020, č. j. 30 Az 18/2019-71, zdejší krajský soud ve spojeném řízení zrušil rozhodnutí ministerstva vnitra o neudělení mezinárodní ochrany rodičům žalobkyně (manželé M.), jak také upozornil zástupce žalobkyň (viz výše). V citovaném rozsudku soud mimo jiné žalovanému vytkl, že opomněl dle soudu významnou skutečnost, že jejich starší dceři a zeťovi (manželé A. a A. B.) byl v ČR udělen azyl podle § 12 písm. a) zákona o azylu a jejich dětem azyl dle § 13 téhož zákona. Upozornil i na propojenost problémů obou rodin.
44. V nyní posuzované věci má krajský soud za to, že se žalovaný dopustil stejného pochybení. Postup žalovaného je v rozporu se zásadou legitimního očekávání (vyjádřenou v § 2 odst. 4 správního řádu), neboť uplatňuje rozdílný přístup ke skutkově obdobným případům. Žalovaný totiž v případě švagra žalobkyně skutečnost, že byl rozsudkem Krasnojarského soudu zbaven rodičovských práv ke své nezletilé dceři, považoval za jeden z důkazů o jeho pronásledování v zemi původu (v jeho případě z důvodu jeho členství a aktivit pro zakázanou politickou stranu Progres) a jeden z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. a) zákona o azylu.
45. V nyní projednávané věci žalovaný uvedl (na straně 9 odůvodnění napadeného rozhodnutí), že *„pokud bylo proti švagrovi žalobkyně zahájeno trestní řízení a vyhlášeno pátrání po jeho osobě, je zcela logickým vyústěním, že se jej vyšetřovatelka v rámci své pracovní činnosti snažila nalézt v jeho zaměstnání a zjistit informace o jeho osobě. Nadto žalobkyně ani nebyla vystavena žádnému jednání takové intenzity, aby je bylo možné označit za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, neboť nedošlo k ohrožení jejího života ani svobody a v uvedeném jednání nelze spatřovat ani psychický či jiný nátlak takové intenzity, aby je bylo možné podřadit pod definici pojmu pronásledování.“*
46. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 1. 2011, č. j. 6 Azs 36/2010-274, č. 2290/2011 Sb. NSS, shrnul, že pronásledováním je jak jednání, které vede k porušení neomezitelných lidských práv (například zákaz mučení, zákaz otroctví, právo na právní subjektivitu), tak souběh různých opatření, jež by sama o sobě nebyla pronásledováním, ale ve svém součtu jsou natolik závažná jako zásah do těchto práv (tzv. pronásledování na kumulativním základě). V nyní posuzované věci se žalovaný otázkou, zda u žalobkyně nedošlo právě k pronásledování na kumulativním základě, tj. možným naplněním některé ze skutkových podstat obsažených v čl. 9 odst. 2 kvalifikační

směrnice, zejména otázkou použití psychického násilí (vyhrožování ze zbavení rodičovských práv) a využití případných dalších opatření prováděných diskriminačním způsobem, nezabýval. K pronásledování na kumulativním základě srov. rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2007, č. j. 1 Azs 40/2007-129, či rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS).

47. Žalobkyně po celou dobu správního řízení za důvod své žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedla obavy z pronásledování ze strany státních orgánů, konkrétně obavu z uvěznění a ze zbavení rodičovských práv ke své dceři v souvislosti s tím, že zamlčovala informace o svém švagrovi A. B., který je v Rusku členem zakázané opoziční strany Progres. Žalovaný uvedené obavy označil za ničím nepodloženou spekulaci s tím, že žalobkyně neuvedla ani nedoložila nic, čím by tuto svoji obavu reálně podpořila. Obavy žalobkyně vyhodnotil jako neopodstatněné, založené na jejích subjektivních domněnkách.
48. Krajský soud konstatuje, že z výpovědi žalobkyně vyplynulo, že v Krasnojarsku žila s dcerou společně s rodiči v jejich domě, kde dále bydleli její sestra s manželem a dětmi (manželé B.) a její bratr (ten zůstal v Rusku). Uvedla, že do práce nastoupila místo svého švagra a v době, kdy již s rodinou odjel z vlasti, ho v práci kryla, podepisovala za něho dokumenty a odmítla o něm sdělit jakékoliv informace vyšetřovateli, která ji navštívila i doma (hovořila s matkou žalobkyně). Dotyčná vyšetřovatelka jí vyhrožovala zbavením rodičovských práv, tj. stejným postihem, ke kterému došlo v případě jejího švagra. Žalovaný argument žalobkyně, že její případ je s případem jejího švagra propojen, neboť jeho situace se týkala celé rodiny, odmítal. Uvedeného propojení obou případů se dovolávala i v rámci žalobní argumentace v souvislosti s posouzením pronásledované rodiny jako sociální skupiny, stejně jako skutečnosti, že státní moc jí bude „připisovat opoziční politický názor“, jaký zastává její švagr. Uvedenou žalobní námitku soud shledal důvodnou.
49. *„Určitá sociální skupina ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je skupina osob, která se vyznačuje objektivně společnou charakteristikou nebo kterou společnost alespoň takto vnímá. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotýčných osob; riziko pronásledování však do této charakteristiky nepatří. I pouhá příslušnost k určité sociální skupině může být postačujícím důvodem pro udělení azylu; rozhodující je ovšem existence odůvodněného strachu z pronásledování, směřujícího vůči žadateli o azyl jako příslušníku určité sociální skupiny, jež podnikají úřady země, případně jež vychází od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dotýčné země, a úřady vědomě takové jednání tolerují, případně odmítají či jsou neschopné zajistit účinnou ochranu.“* (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004-60). Aby bylo možné hovořit o azylově relevantním pronásledování, musí být dle judikatury Nejvyššího správního soudu splněny i další podmínky, a to příčinná souvislost mezi pronásledováním a příslušností k určité sociální skupině, dlouhodobost a intenzita potíží, nemožnost využití vnitrostátní ochrany či vnitřního přesídlení, nedostupnost či selhání ochrany v zemi původu.
50. Žalobkyně ve svém azylovém příběhu krom shora uvedeného zmínila událost, kdy se všichni výše uvedení členové rodiny zúčastnili jedné demonstrace. Právě tato skutečnost v případě žalobkyně, která jinak nebyla politicky aktivní, sehrála významnou roli v tom, že byla použita proti žalobkyni vyšetřovatelkou („mají o tom

video“), neboť jí v případě neposkytnutí informací o švagrovi vyhrožovala zbavením rodičovských práv vůči dceři. Z dalšího vývoje událostí, které nastaly po vydání napadeného rozhodnutí, je zřejmé, že uvedená hrozba nebyla hypotetická, spekulativní či založená na nepodložených domněnkách žalobkyně, ale zcela reálná. Obava žalobkyně, která vyústila rozsudkem Krasnojarského soudu ze dne 28. 10. 2019, kterým byla zbavena rodičovských práv ke své dceři, se naplnila (účast na demonstraci právě s nezletilou dcerou je přitom v citovaném rozsudku zmíněna jako přitěžující okolnost, viz výše). Otázku přisouvání určité politické aktivity k osobě žadatele o mezinárodní ochranu řešil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008-67, publikovaný pod č. 1713/2008 Sb. NSS, dle něhož za předpokladu, že původci pronásledování žadateli o mezinárodní ochranu jeho politické přesvědčení připisují, není pro účely posouzení spojitosti mezi pronásledováním a azylově relevantními důvody ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, vykládaného v souladu s čl. 10 odst. 2 kvalifikační směrnice, rozhodné, zda žadatel politické názory, pro které je pronásledován nebo pro které mu pronásledování hrozí, skutečně zastává. Uvedené závěry lze vzhledem k výše uvedenému přiměřeně aplikovat i na případ žalobkyně.

51. Krajský soud přisvědčil i žalobním námitkám stran nedostatečného posouzení možnosti využití vnitrostátní ochrany a možnosti využití vnitřního přesídlení v rámci Ruské federace. Žalovaný odůvodnil, že žalobkyně měla své potíže řešit pomoci k tomu kompetentních ruských státních orgánů, čehož nevyužila, aniž by jí v tom objektivně něco bránilo. Žalovaný zcela pominul skutečnost, že žalobkyně se obávala pronásledování právě ze strany státních orgánů. Otázku dostupnosti vnitřní ochrany žalovaný hodnotil pouze formálně a bez individuálního posouzení situace žalobkyně a dle názoru soudu nedostatečně (strana 9 odůvodnění napadeného rozhodnutí). Žalovaný s odkazem na zprávu EASO konstatoval, že *„ruské bezpečnostní složky mají nastavený mechanismus, jenž má vést k potírání možných nelegálních postupů jednotlivých policistů, existují mechanismy vnitřního i vnějšího dohledu nad výkonem policejních činností...oběti policejního zneužívání (aktivními nebo nečinnými způsoby) mohou podat stížnost k Vyšetřovací komisi nebo Kanceláři státního zástupce...vůči jejich rozhodnutí je stále možné se odvolat k soudu“*. Žalobkyně v této souvislosti namítla, že v uvedené zprávě se dále uvádí, že tato Vyšetřovací komise je kritizována za svou účast ve zpolitizovaných procesech proti členům politické opozice nebo občanské společnosti. Závěry žalovaného svědčí o selektivnosti výběru podkladových zpráv (jejich částí), a v tomto směru považuje krajský soud uvedené závěry za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Stejně pak platí i ohledně posouzení možnosti vnitřního přesídlení na jiné místo v rámci Ruské federace. Lze přisvědčit žalobní námitce, že žalovaný tuto úvahu nepodrobil testu kumulativního splnění čtyř kritérií, vymezených judikaturou Nejvyššího správního soudu (viz výše), přičemž uzavřel, že žalobkyně čelila problémům pouze v Krasnojarsku. Vzhledem k situaci žalobkyně, která se obává pronásledování ze strany státu, se měl žalovaný zabývat úvahou, zda ji v případě návratu do země původu nehrozí reálného nebezpečí na celém území Ruské federace. Uvedené závěry žalovaného stran vnitřního přesídlení a vnitřní ochrany neobstojí ve světle nově zjištěných skutečností v řízení před soudem, neboť obava žalobkyně je umocněna skutečností, že státní orgány Ruské federace ji zbavily rodičovských práv k její nezletilé dceři.
52. Krajský soud na základě shora uvedeného dospěl k závěru, že žalovaný nedostál své povinnosti na řádné a úplné zjištění skutkového stavu věci ve smyslu § 3 správního řádu pro závěr o tom, zda žalobkyni hrozí v zemi původu pronásledování ve smyslu § 12

písm. b) zákona o azylu.

53. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
54. Za důvodnou soud shledal i námitku ohledně nedostatečného posouzení doplňkové ochrany.
55. Žalovaný vycházel z vyhodnocení azylového příběhu žalobkyně v tom smyslu, že *“žadatelkou sdělené obavy z jejího trestního stíhání a uvěznění i obavy související s odebráním jejich rodičovských práv k dceři v případě jejich návratu do Ruska považuje správní orgán za neodůvodněné, založené pouze na žadatelčiných subjektivních domněnkách”*, přičemž nebezpečí vážné újmy hodnotil v kontextu opatřených podkladů víceméně v obecné rovině. Uvedené závěry jsou však již i jen vzhledem k novým skutečnostem nedostatečné a nesprávné. Nebezpečí pronásledování či vážné újmy nelze vyloučit ani pouze z toho důvodu, jak učinil žalovaný, že žalobkyně bez problémů opustila zemi původu. Krajský soud uzavírá, že žalovaný se posouzení, zda žalobkyně mohou mít v případě navrácení do své vlasti důvodnou obavu, že by jim hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1 ve spojení s ustanovením § 14a odst. 2 zákona o azylu, věnoval bez individuálního posouzení jejich azylového příběhu. Situace žalobkyně, která se navíc změnila, je proto třeba nově posoudit nejen ve vztahu k posouzení podmínek pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, ale i podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a téhož zákona. Dosud učiněné závěry žalovaného ve světle těchto nových skutečností nemohou obstát.
56. Krajskému soudu proto nezbylo, než žalobou napadené rozhodnutí zrušit pro vady řízení spočívající jednak v nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů, spočívající v tom, že skutkový stav věci, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, neměl oporu ve správním spisu nebo byl zjištěn neúplně. Současně vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž bude žalovaný právními názory vyslovenými krajským soudem v tomto rozsudku vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
57. V dalším řízení bude žalovaný vycházet ze skutečností, které byly zjištěny krajským soudem a odstranění nedostatky, které mu tímto rozsudkem krajský soud vytkl. Žalovaný provede důkaz obsahem rozsudku Krasnojarského soudu ze dne 28. 10. 2019, kterým byla žalobkyně zbavena rodičovských práv ke své nezletilé dceři a provede úvahu o souvislosti azylového příběhu žalobkyně a jejího švagra (a jeho rodiny), kterým byl v ČR udělen azyl. Poté postaví najisto, zda žalobkyním pronásledování nebo újma ve smyslu zákona o azylu skutečně hrozí, či nikoliv. Za tím účelem si obstará rovněž

dostatek aktuálních a relevantních informací o zemi jejich původu (nově i k tématu odebrání rodičovských práv), z nichž bude moci vycházet při hodnocení skutečností relevantních pro posouzení důvodnosti jejich žádostí o udělení mezinárodní ochrany a své právní závěry řádně a přezkoumatelně odůvodní (§ 68 odst. 3 správního řádu).

VII. Náklady řízení

58. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Úspěšné žalobkyně, kterým by náleželo právo na náhradu nákladů řízení náklady řízení nepožadovaly.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 17. prosince 2020

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně